

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 386 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti metodistining boshqaruv funksiyalari.....	10
<i>Qarshibayeva Dilfuza Xidirbayevna</i>	
Texnologik mashinalar va jihozlar ta'lim yo'nalishi talabalarida kasbiy kompetensiyani shakllantirishning pedagogik qonuniyatlari va metodologik tizimini ishlab chiqish	15
<i>Elmanov Abbas Begmat o'g'li, Mirzaumidov Asilbek Shuxratjonovich</i>	
Katta yoshdagi guruh bolalarida o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda o'yinning roli	19
<i>Ergasheva Farangiz Umidjon qizi, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirishning dolzarbligi.....	23
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	28
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati	33
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar va ularda hissiy-irodaning shakllanishi	37
<i>Davlatova Zebo Haydarovna</i>	
Zamonaviy oilada avlodlararo munosabatlarning pedagogik-psixologik xususiyatlari	40
<i>Ochilova Farida Baxriddinovna</i>	
Maktab va oliy ta'lim muassasalarida qizlar kitobxonligini rivojlantirish metodlari	44
<i>Qo'chqarova Oysha Oltibayevna</i>	
Buyuk allomalar merosidan foydalanishning metodik holati va mavjud muammolari.....	48
<i>Sevara Mamatkarimova</i>	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	53
<i>Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li</i>	
Использование современных инновационных методов в процессе обучения русскому языку в иноязычных группах высшего образовательного учреждения.....	56
<i>Курбанова Шаира Исмаиловна</i>	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ...	60
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna, Muhammadiyeva Shaxzoda Sunnatilla qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda musiqa mashg'ulotlari orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodlari	63
<i>Muminova Feruza Farxodovna</i>	
Alisher Navoiy merosining yoshlar ma'naviy-estetik tarbiyasidagi ahamiyati	70
<i>Qayumxo'jayev Botirxo'ja Ikromxo'ja o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida amaliy topshiriqlar orqali tayanch kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	74
<i>Saidova Dilnoza Maripovna</i>	
К вопросу о классификации современной антиутопии.....	78
<i>Дмитрий Валерьевич Пупонин</i>	
Когнитивная гибкость как фактор психологического благополучия старшеклассников в период адаптации к новым образовательным требованиям	82
<i>Муксинова Динора Азаматовна</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilida ta'lim beruvchi professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini baholash: xalqaro tajribalar qiyosiy tahlili va O'zbekiston amaliyoti	87
<i>Baxtiyarova Muniba Ne'matjon qizi</i>	
Valeologik tarbiya asosida maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini tayyorlashda innovatsion va raqamli yondashuvlar	92
<i>Berkinova Charos Islomovna</i>	

Grammatik tushunchalarni o'rgatish metodikasi.....	96
<i>N. R. Masharipova</i>	
Umumiy o'rta ta'lim tizimini takomillashtirish va o'quvchilar bilimni baholashda xorijiy tajribalardan foydalanish finlyandiya ta'lim tizimi misolida.....	99
<i>Obidova Muqaddas Ro'ziqulovna</i>	
The Difference Between Androgogy and Pedagogy.....	106
<i>Pardayeva Aziza Rahmatillojevna</i>	
Elektr mashinalari fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalari.....	110
<i>Shodiyeva Nozina Shuxrat qizi</i>	
Umumta'lim maktablarida direktor o'rinbosarlarining aksiologik yondashuv asosida boshqaruv funksiyalari va vakolatlari hamda maktablarda ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish yo'llari.....	113
<i>Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li</i>	
Ispan tili darslarida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish usullari	119
<i>Tursunqulov Sanjar Dilmurod o'g'li, Shukurullayeva Feruza Dilmurodovna</i>	
Surxondaryo viloyatida yetishtiriladigan ingichka tolali paxta navlarining qo'llanilishi	124
<i>Ubaydullayeva Komila Bozor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda empatiya hissini shakllantirishning nazariy asosi	127
<i>Xolmirzayeva Gulbahor Bahodirovna</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	130
<i>Raximova Dilshoda Xoliqberdiyevna</i>	
Bo'lajak sport murabbiylarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish mexanizmlari	134
<i>Sherzod Shuxratovich Boboyorov</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalar sportini rivojlantirishning iqtisodiy va tashkiliy mexanizmlari.....	138
<i>Sangirov Nuriddin Iriskulovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning integrativ modeli	142
<i>Rasulova Umida Bahodir qizi</i>	
Yashil pedagogikaning konseptual modeli va tamoyillari.....	146
<i>Raxmatova Dilnoza Abdurashidovna</i>	
Ta'lim jarayoni ishtirokchilarida emotsional barqarorlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari ..	149
<i>Boymatova Munavvar Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda zamonaviy raqamli platformalardan foydalanish samaradorligi.....	152
<i>Lukmonova Salomat Gafurovna</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimining shakl, metod va vositalari	157
<i>Farmonova Madina Bahriddin qizi</i>	
Innovatsion boshqaruv tizimlarida qaror qabul qilish va kommunikatsiya samaradorligi	161
<i>Sotvoldiyeva Xurliqo G'ayratjon qizi</i>	
Raqamli ta'lim muhitida maktabgacha yoshdagi bolalarning media savodxonligini shakllantirish metodikasi.....	167
<i>Choriyeva Xurmo Panji qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislari malakasini oshirish tizimining zamonaviy tendensiyalari va raqamlashtirish jarayonlarining pedagogik ahamiyati.....	172
<i>Qosimova Sh. N., Dusmaxamedov A. A.</i>	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	177
<i>Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi</i>	
STEAM loyihalar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy va tanqidiy tafakkurni shakllantirish	181
<i>Mirjamolova Moxira Abdugaffor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning pedagogik ahamiyati va metodik asoslari.....	188
<i>Axmad Bolqiyev</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini xalqaro baholash dasturlari asosida baholashning pedagogik asoslari.....	191
<i>Shavqiddin Burxonov</i>	
Boshlang'ich ta'limda liderlik va pedagogik menejment muammolari.....	194
<i>Pardaboyev Doston</i>	
Raqamli ta'lim muhiti: tushunchasi, strukturasi va rivojlanish tendensiyalari.....	197
<i>Kulboyeva Dilnoza Abdug'afurovna</i>	
Особенности применения графических органайзеров на практических занятиях по дисциплине "Практикум литературы народов СНГ".....	199
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Historical Stages in the Study and Treatment of Scoliosis (Spinal Curvature).....	204
<i>Shermatova Mokhira Baxodir qizi</i>	
Talaba qizlarga badiiy gimnastika cho'qmori yordamida bajariladigan fundamental mashqlarni o'rgatish....	209
<i>Musharafxon Sultanova</i>	
Oliy ta'limda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish bo'yicha xalqaro modellarning qiyosiy tahlili.....	213
<i>Ziyotova Madina</i>	
Sport mutaxassislarini tayyorlashda voleybol o'qituvchisining ko'nikmalari va uslubi	216
<i>Turg'unov Baxtiyor O'rolovich</i>	
Matematik masalalarni yechish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish	220
<i>Yusupova Latofat Nuriddinovna</i>	
Zamonaviy sharoitda bo'lajak o'qituvchilarda deontologik kompetentlikni rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	228
<i>Nasirova Nigora Baxtiyor qizi</i>	
Paraengil atletika mashg'ulotlarida individual yondashuvning ahamiyati	233
<i>Abduxoliqova Shoiraxon Akramjon qizi</i>	
Biologiya fanini o'qitishda xalq pedagogikasi elementlaridan foydalanish orqali ekologik madaniyatni rivojlantirish	239
<i>Baxrombekova Sojidxon Sherzodjon qizi</i>	
Maktab texnologik ta'limida axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: o'rta muddatli istiqbollar (2027–2031)	245
<i>Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna, Tursunov Sherzod Ziyat o'g'li, Ismatullayev Javohir Ubaydulla o'g'li</i>	
Axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali jismoniy tarbiya va sport tizimini boshqarish samaradorligini oshirish	251
<i>Eryigitov Dilshod Xolboyevich</i>	
Enhancing Speaking Skills Productively in English	255
<i>J. M. Fayzullayev, G. R. Elmonova</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan katta guruh bolalari bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	259
<i>Jumanova Iroda Nomozovna, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
2–3 yoshli bolalarning maktabgacha ta'lim tashkilotiga ijtimoiy moslashuvi: nazariy va empirik tahlil	263
<i>Klicheva Dilnoza Zulfon qizi</i>	
Inson–texnika tizimida ta'lim olayotgan talabalarda iste'dod namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	267
<i>Kuvandikova Gulnora Gulamovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarning mutaxassis sifatida shakllanishida xavotirlanish holatining namoyon bo'lishi.....	270
<i>Nuriddinov Rasuljon Samitjon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarni maktabga tayyorlashda zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuv.....	274
<i>Nuriddinova Maysara Ikramovna, Kodirova Albina Faridovna</i>	
Talabalarda qaror qabul qilishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	279
<i>Rajabova Go'zal Zarifovna</i>	
Musobaqa oldi psixologik tayyorgarlikning tezkorlikka ta'siri.....	283
<i>Sitora Elova Axmatkulovna</i>	

Pediatriya ta'limida sun'iy intellekt – talaba uchun virtual assistent.....	287
<i>Umarkulov Muhtorali Islomkulovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya mutaxassislarida jismoniy savodxonlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	290
<i>Xakimov Xurshid Nozimovich</i>	
Сущность и виды познавательной активности детей 5–6 лет.....	294
<i>Джамилова Н. Н., Кудратова М. У.</i>	
Uzluksiz ta'lim jarayonida mustaqil fikrlovchi, ijodkor shaxsni tarbiyalashning pedagogik-psixologik masalalari.....	298
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna</i>	
Ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilish, ijodiy faolligini oshirish.....	301
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna, Qushoqova Guzal</i>	
Badiiy adabiyotda Ibn Sino obrazining yaratilishidagi o'ziga xosliklar.....	304
<i>Tangirov A. J.</i>	
Ta'lim klasteri asosida zaif eshituvchi bolalarni inklyuziv ta'lim muhitiga moslashtirishning pedagogik mexanizmlari.....	309
<i>Dilnoza Xushvaktovna Ernazarova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	313
<i>Payzullaeva Gozsal Bayrambayevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda pedagogik mas'uliyat ko'nikmasini rivojlantirishning nazariy-amaliy asoslari.....	317
<i>Maxramova Gulchexra Maxsudbek qizi</i>	
Maxsus ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanishning pedagogik samaradorligi.....	320
<i>Tashkenbayeva Dilafuz Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga qo'yiladigan talablar.....	325
<i>Xazratkulova Shoiri Noraliyevna</i>	
Musiq madaniyati darslarida multimedia vositalarida musiqa o'qituvchisining kompetensiyaviy tayyorgarligi.....	329
<i>Qudratova Elnoz Ismatilayevna, Ismailova Sevinch, G'oibnazarov Elmurod</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqiy kompetensiyani rivojlantirishning didaktik modeli.....	334
<i>Tillaboyeva Havasxon</i>	
Diskursiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutq madaniyatini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	340
<i>Boynazarova Nilufar Tilovmurot qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari.....	346
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilarining intellektual-ijodiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari.....	349
<i>Ergasheva Sitora Baxriddin qizi</i>	
Sinergetik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashni takomillashtirish zarurati va imkoniyatlari.....	353
<i>Xo'shboqova Surayyo Baxtiyor qizi</i>	
Interfaol metodlar asosida o'smirlarda mustaqil tafakkurni rivojlantirish.....	357
<i>Ismoilova Mashxura Mashrabbek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish.....	360
<i>Kuvanakova Guljaxon</i>	
The Role of Autonomous Learning in Developing English Language Proficiency of University Students in Uzbekistan.....	363
<i>Omonova Kamola, Mutabar Zikriddinova</i>	
Maktablarda fasilitator faoliyatini tashkil etish borasida ayrim mulohazalar.....	366
<i>Qahhorova Marjona Ixtiyor qizi</i>	
Модель и педагогические условия формирования профессиональных компетенций будущих учителей в области информационной безопасности.....	370
<i>Сагинбаева Кымбат Кенжегалиевна, Нуриддинова Майсара Икрамовна</i>	

Boshlang'ich sinf darslarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish.....	374
Xudoynazarova Muxlisa Bakhadirovna	
Совершенствование методической компетентности будущих учителей начальных классов на основе креативного подхода	377
Дониёрова Лайло Худайбердиевна	

BOSHLANG'ICH SINF DARSLARIDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK METODLARDAN FOYDALANISH

Xudoynazarova Muxlisa Bakhadirovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti ta'lim va
tarbiya nazariyasi va metodikasi (boshlang'ich ta'lim) yo'nalishi
2-kurs magistranti

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni shakllantirish masalalari yoritilgan. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, muammoli vaziyatlarni hal etish qobiliyati hamda ijodiy yondashuvi rivojlanishi tahlil qilinadi. Shuningdek, boshlang'ich ta'lim jarayonida innovatsion metodlarning ahamiyati va ularni samarali qo'llash yo'llari ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, innovatsion metodlar, interfaol ta'lim, pedagogik texnologiya.

Abstract: This thesis explores the issues of developing creative thinking in primary school students. It analyzes how the use of modern pedagogical technologies and interactive methods in the educational process fosters students' independent thinking, problem-solving abilities, and creative approaches. In addition, the significance of innovative methods in primary education and ways to apply them effectively are examined.

Key words: primary education, innovative methods, interactive learning, pedagogical technology.

Аннотация: В данной диссертации рассматриваются вопросы формирования креативного мышления у учеников начальной школы. Анализируется, как использование современных педагогических технологий и интерактивных методов в образовательном процессе способствует развитию у учащихся самостоятельного мышления, навыков решения проблем и творческого подхода. Кроме того, рассматривается значение инновационных методов в начальном образовании и способы их эффективного применения.

Ключевые слова: начальное образование, инновационные методы, интерактивное обучение, педагогическая технология.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimi oldida turgan muhim vazifalardan biri – o'quvchilarning ijodiy va mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishdir. Zamonaviy jamiyat sharoitida shaxsning faqat bilimga ega bo'lishi yetarli emas, balki u muammoli vaziyatlarda yangi g'oyalarni ilgari sura olishi, mustaqil qaror qabul qilishi ham muhim hisoblanadi. Shu sababli boshlang'ich ta'lim bosqichidan boshlab o'quvchilarda kreativ fikrlashni shakllantirish dolzarb masala hisoblanadi. Kreativlik shaxsning yangi g'oyalarni yaratish, mavjud bilimlarni yangicha yondashuv asosida qo'llay olish qobiliyatini ifodalaydi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bu qobiliyatni rivojlantirish uchun ta'lim jarayonini faol va qiziqarli tashkil etish zarur. Bunda o'qituvchi o'quvchilarning faolligini oshiradigan pedagogik metodlardan foydalanishi muhim ahamiyatga ega.

Ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanish o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Masalan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert", "Rol o'ynash" kabi metodlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi. Ushbu metodlar orqali o'quvchilar muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, o'z fikrini erkin ifodalash va jamoa bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantiradilar. Shuningdek, boshlang'ich ta'limda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyatga ega. O'yin asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi hamda ularni faol ishtirok etishga undaydi. Bunday mashg'ulotlar orqali o'quvchilarda ijodiy fikrlash, tasavvur va muammolarni hal etish ko'nikmalari shakllanadi.

Zamonaviy ta'limda STEAM yondashuvi ham keng qo'llanilmoqda. Ushbu yondashuv fanlararo integratsiyani ta'minlaydi hamda o'quvchilarning bilimlarini amaliy faoliyat orqali mustahkamlashga yordam beradi. Natijada o'quvchilar nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'ladilar, balki ularni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini ham egallaydilar.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Pedagogik tajribalar shuni ko'rsatadiki, dars jarayonida interfaol metodlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini, balki ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Natijada o'quvchilar muammoli vaziyatlarga yangicha yondashuv asosida yechim topishga harakat qiladilar. Boshlang'ich ta'lim bosqichi o'quvchilarning shaxs sifatida shakllanishida muhim o'rin tutadi. Aynan shu davrda bolalarda bilim olishga bo'lgan qiziqish, mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv kabi sifatlar shakllana boshlaydi. Shu sababli dars jarayonini tashkil etishda o'qituvchi o'quvchilarning faolligini oshiradigan va ularni mustaqil izlanishga undaydigan metodlardan foydalanishi lozim.

Kreativlikni rivojlantirish jarayonida o'quvchilarga turli muammoli vaziyatlarni taqdim etish ham samarali natija beradi. Muammoli ta'lim elementlari qo'llanilganda o'quvchilar masalaning turli yechimlarini izlaydi, o'z fikrlarini asoslashga harakat qiladi hamda yangi g'oyalarni ilgari suradi. Bu jarayon o'quvchilarning tafakkurini faollashtiradi va ularni mustaqil qaror qabul qilishga o'rgatadi.

Bundan tashqari, guruhlarda ishlash metodlari ham kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Guruhli faoliyat davomida o'quvchilar o'zaro fikr almashadilar, turli qarashlarni solishtiradilar hamda umumiy xulosaga kelishga harakat qiladilar. Bu esa ularda muloqot madaniyati, jamoa bilan ishlash ko'nikmalari va ijodiy yondashuvni shakllantiradi. Ta'lim jarayonida vizual materiallardan foydalanish ham o'quvchilarning tasavvurini kengaytiradi. Turli rasmlar, sxemalar, jadvallar va multimedia vositalari orqali o'quvchilar mavzuni yanada aniqroq tushunib yetadilar. Bunday yondashuv o'quvchilarni faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida jalb etadi. Shuningdek, boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda mustaqil topshiriqlar ham muhim o'rin egallaydi. Mustaqil ishlash jarayonida o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashga harakat qiladilar, bu esa ularning tahlil qilish, solishtirish va umumlashtirish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Kreativ fikrlashni rivojlantirishda bir qator zamonaviy metodlardan foydalanish mumkin. Ulardan asosiylari quyidagilar: loyiha asosida o'qitish (project-based learning), o'yin va dramatizatsiya metodlari, brainstorming (g'oya generatsiyasi) texnikasi, vizual metodlar hamda STEAM yondashuvi. Ushbu metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish va ijodiy yondashuvni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Metodlarni qo'llashda dars rejasini o'quvchilar qiziqadigan mavzular bilan bog'lash, guruh ishlari va jamoaviy muhokamalarni keng qo'llash, o'quvchilarning har bir g'oyasini rag'batlantirish hamda turli vizual va interfaol vositalardan foydalanish muhimdir. Pedagogik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, muntazam tashkil etilgan interfaol mashg'ulotlar orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyati sezilarli darajada rivojlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Boshlang'ich ta'lim jarayonida o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirish bugungi ta'limning eng muhim vazifalaridan biridir. Yosh bolalar dunyoni qiziqish bilan o'rganadi, yangi narsalarni sinab ko'rishga tayyor bo'ladi. Shu bois dars jarayonida ularda ijodiy fikrlashni rag'batlantirish pedagoglarning asosiy maqsadi bo'lishi kerak.

Kreativ fikrlashning asosiy xususiyatlari

Kreativ fikrlash – bu yangicha g'oyalarni topish, muammolarga turlicha yechim izlash va o'z fikrini erkin ifodalash qobiliyatidir. Boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun bu quyidagi jihatlarda muhimdir: masalalarni turlicha yondashuv bilan hal qilish; fikrlashni mustaqil va ijodiy tarzda rivojlantirish; hamkorlik va guruhda ishlash ko'nikmalarini oshirish; darsga bo'lgan qiziqishni kuchaytirish.

Kreativ fikrlashni rivojlantirish usullari.

- Loyihalar bilan ishlash:** o'quvchilarga kichik loyihalar berish ularni mustaqil fikrlashga undaydi. Masalan, "Mening orzu qilingan bog'im" mavzusida chizma yoki maket tayyorlash orqali o'quvchilar o'z tasavvurlarini amalga oshiradilar.
- O'yin va dramatizatsiya:** rolli o'yinlar va sahnalashtirish mashqlari o'quvchilarning tasavvurini rivojlantiradi. Masalan, "Hayvonlar shahri" mavzusida o'quvchilar turli hayvon rollarini o'ynab, hikoya yaratadilar.
- Guruh ishlari va muhokama:** o'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lib, muammoni birgalikda hal qilishga undash kreativ fikrlashni oshiradi. Bu usulda har bir o'quvchi o'z fikrini erkin ifodalaydi va boshqalar bilan fikr almashadi.

4. **Tasviriy va vizual faoliyat:** rasmlar, kollajlar va diagrammalar yaratish o'quvchilarga fikrlarni vizual tarzda ifodalash imkonini beradi. Masalan, "Mening sevimli faslim" mavzusida kollaj tayyorlash orqali o'quvchilar mavzuni ijodiy yondashuv bilan o'rganadilar.
5. **STEAM faoliyati:** fan, texnologiya, san'at va matematika elementlarini birlashtirgan interaktiv mashqlar o'quvchilarda ijodiy va mantiqiy fikrlashni uyg'unlashtiradi. Masalan, oddiy mexanizmlardan foydalanib kichik qurilmalar yaratish yoki geometrik shakllardan san'at asari tayyorlash.

Dars jarayonida tavsiyalar

1. Mavzuni o'quvchilar qiziqadigan shaklda taqdim etish;
2. Har bir o'quvchining ijodiy yondashuvini rag'batlantirish;
3. Interaktiv taxta, planshet yoki boshqa vizual vositalardan foydalanish;
4. Guruh ishlari va jamoaviy muhokamalarni darsning ajralmas qismi qilish.

Boshlang'ich sinf darslarida kreativ fikrlashni rivojlantirish – bu nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarni mustaqil va ijodkor shaxs sifatida shakllantirish jarayonidir. Zamonaviy pedagogik usullar, xususan, loyiha asosida ishlash, drammatizatsiya, guruh ishlari va STEAM yondashuvi o'quvchilarni yangi g'oyalarni yaratishga, muammolarni turlicha hal qilishga va o'z fikrini erkin ifodalashga rag'batlantiradi. Natijada ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish o'quvchilarning nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki ularning ijodiy salohiyatini ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu jihatdan qaraganda, boshlang'ich ta'lim tizimida kreativ yondashuvlarni keng qo'llash ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

XULOSA

Boshlang'ich ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning kelajakdagi intellektual salohiyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy pedagogik metodlar va innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy qobiliyatlari hamda bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'qituvchilari ta'lim jarayonida kreativ yondashuvlardan keng foydalanishlari maqsadga muvofiqdir. Bugungi kunda boshlang'ich ta'lim bosqichida o'quvchilarning kreativ fikrlash qobiliyatini shakllantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik metodlar, interfaol yondashuvlar va innovatsion texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilar nafaqat bilim oladilar, balki mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va ijodiy yechimlar topish ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Interfaol metodlar, masalan, "Aqliy hujum", "Klaster", "Insert" va "Rol o'ynash" kabi metodlar o'quvchilarning dars jarayonidagi faolligini oshiradi, ularni o'z fikrini erkin ifodalashga va jamoa bilan samarali ishlashga undaydi. Shu bilan birga, o'yin texnologiyalari va STEAM yondashuvi orqali o'quvchilar o'z tasavvuri va ijodiy qobiliyatlarini amaliy mashg'ulotlarda sinab ko'rish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa ularni faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida jalb qiladi hamda mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, innovatsion pedagogik yondashuvlarning ta'lim samaradorligini oshirishdagi ahamiyati ham katta. Ular o'quvchilarning bilimga bo'lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil izlanish va tajriba asosida yangi g'oyalarni ilgari surishga undaydi.

Natijada ular nafaqat mavzuni yaxshiroq tushunadilar, balki o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash, muammolarni mustaqil hal etish va ijodiy yechimlar yaratish qobiliyatini egallaydilar.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich sinf darslarida zamonaviy pedagogik metodlarni tizimli va samarali qo'llash o'quvchilarning kreativ fikrlashini rivojlantirishning eng muhim vositasi hisoblanadi. Bu jarayon o'quvchilarni bilimdon, mustaqil, ijodiy fikrlaydigan va muammolarni yechishga qodir shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchilar innovatsion yondashuvlarni o'z dars jarayonida qo'llash orqali ta'lim sifatini oshiradi va kelajakdagi avlodning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdullayeva M. Innovatsion pedagogik texnologiyalar va ularning boshlang'ich ta'limdagi qo'llanilishi. – Toshkent, 2021. – 34 bet.
2. Baratov I. S. Jismoniy tarbiya va sport: metodologiya, nazariya, amaliyot: oliy ta'lim muassasalari talabalari uchun darslik / I. S. Barchukov, A. A. Nesterov; N. N. Malikov tomonidan tahrirlangan. – Jizzax: Akademiya nashriyot markazi, 2019. – 528 bet.
3. Karimova N., Rustamova F. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida interfaol ta'lim texnologiyalari. – Toshkent, 2020. – 12 bet.
4. Nazarov Sh. STEAM yondashuvi va boshlang'ich ta'lim: nazariya va amaliyot. – Samarqand, 2019. – 58 bet.
5. Salimov O. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirish metodlari. – Toshkent, 2020. – 45 bet.
6. Internet-resurs: <http://pedagog.uz/innovation-methods> – So'nggi kirish sanasi: 10.03.2026.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.